

Κάθε χρόνο την 1η Απριλίου αναβιώνει το έθιμο με τα αθώα ψέματα. Πρόκειται για μία παιγνιώδη συνήθεια των ανθρώπων, με παγκόσμια διάσταση. ...

Το έθιμο έλκει την καταγωγή του από τη Δύση και οι ρίζες του ανιχνεύονται στους αρχαίους Κέλτες, οι οποίοι συνήθισαν την Πρωταπριλιά που καλυτέρευε ο καιρός να βγαίνουν για ψάρεμα. Τις περισσότερες φορές γύριζαν με άδεια χέρια, αλλά οι ψεύτικες ιστορίες τους για μεγάλα ψάρια έδιναν κι έπαιρναν.

Τον Μεσαίωνα, οι Γάλλοι γιόρταζαν την Πρωτοχρονιά την 1η Απριλίου, λόγω του Πάσχα. Το 1560 ή το 1564 ο βασιλιάς Κάρολος Θ' μετέθεσε την αρχή του έτους από την 1η Απριλίου στην 1η Ιανουαρίου για να συμβαδίζει η χώρα του ημερολογιακά με τις άλλες χώρες. Η αλλαγή αυτή δημιούργησε προβλήματα στο λαό, καθώς ό,τι έχει σχέση με την οργάνωση του χρόνου δημιουργεί συναισθηματικές φορτίσεις και αντιδράσεις. Όσοι, λοιπόν, από τους υπηκόους του βασιλιά αποδέχτηκαν την ημερολογιακή αλλαγή πείραζαν εκείνους που συνέχιζαν να τηρούν την παλιά πρωτοχρονιά (1η Απριλίου), λέγοντάς τους περιπαικτικά ψέματα ή κάνοντάς τους ψεύτικα πρωτοχρονιάτικα δώρα.

Από τους Κέλτες και τους Γάλλους το έθιμο μεταλαμπαδεύτηκε σ' όλο τον κόσμο, με προεξάρχουσες τις εφημερίδες στις αρχές του 20ου αιώνα και στη συνέχεια τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, που συχνά μεταδίδουν πολύ επιτυχημένες ειδήσεις - φάρσες. Με την εξάπλωση του Ίντερνετ, η Πρωταπριλιά έχει γίνει πλέον

καθημερινή συνήθεια. Τα λεγόμενα «hoax» είναι οι πιο συνηθισμένες διαδικτυακές φάρσες. Πρόκειται για κατασκευασμένες ιστορίες με περίτεχνο τρόπο που μπορούν να ξεγελάσουν ακόμη κι ένα γνώστη του θέματος, το οποίο πραγματεύονται.

Στον ελληνικό χώρο το έθιμο πρέπει να ήταν γνωστό από την εποχή των Σταυροφοριών. Η συνήθεια να λένε ψέματα δεν είναι άγνωστη στην Ελλάδα. Μάλιστα, αποτελεί, όπως υποστηρίζει ο λαογράφος Γεώργιος Μέγας, συνήθη μηχανισμό στην προσπάθεια εξασφάλισης της επιτυχίας μιας μαγικής ενέργειας ή ενός δύσκολου έργου, βάσει της αντίληψης ότι η ψευδολογία ξεγελά και εμποδίζει τις βλαπτικές δυνάμεις. Και το ψέμα της Πρωταπριλιάς είναι «ένα σκόπιμο ξεγέλασμα των βλαπτικών δυνάμεων που θα εμποδίζαν την αγροτική παραγωγή», σύμφωνα με το λαογράφο Δημήτριο Λουκάτο.